

- Saksnr:** 2018/159
- Møte:** 7. møte i Rådgivende utvalg
- Tid:** Onsdag 7. mars 2018, 09:00 – 11:00
- Sted:** Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, Haakon VIIs gate 5
- Deltakere:** *Barneombudet v/ Camilla Kayed, Likestillings- og diskrimineringsombudet v/Guri Hestflått Gabrielsen, Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg v/ Advokat Else Leona McClimans, Amnesty International, v/ Jon Peder Egenæs, Generalsekretær, Pasient- og brukerombud i Buskerud, Anne Lene Arnesen, Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) v/ Ann-Magrit Austenå*
- Fra NIM:**
Direktør Petter Wille, seniorrådgiver Kristin Høgdahl, seniorrådgiver Kirsten Kolstad Kvalø.
- Fra styret:**
Nestleder Knut Vollebæk
Styremedlem Gro Dikkanen
Styremedlem Jan E. Helgesen
Styremedlem Anne-Sofie Syvertsen
- Forfall:** *Anne Therese Sortebekk, Faglig leder av Rettighetscenteret, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon Eirik Holmøyvik, Professor v/ Universitetet i Bergen, Siri Gloppen, Professor v/ Universitetet i Bergen Susann Funderud Skogvang, Lagdommer, John Bernard Henriksen, medlem av Finnmarkskommisjonen, Ingvild Lovise Bartels, seniorrådgiver, Sivilombudsmannen, Bjørn Engesland, generalsekretær, Den norske Helsingforskomité, Ervin Krohn, Antirasistisk senter.*
- Referent:** Kirsten Kolstad Kvalø

Direktør Petter Wille ønsket velkommen.

1. Eksaminasjon av Norge i FNs traktatorganer

Petter innledet om eksaminasjonene som er planlagt i løpet av året. NIM har hatt god tilgang til å møte komiteene underveis, i noe ulike former. NIM mener også at man har fått en del gjennomslag, både i Concluding Observations og i List of Issues.

Seniorrådgiver Kristin Høgdahl viste en oversikt over NIMs forslag til anbefalinger som ser rapporteringene i sammenheng. Det ble foretatt en gjennomgang av oversikten med det formål å få innspill fra Rådgivende utvalg til det videre arbeidet med eksaminasjonene i FNs traktatorganer.

Stikkordsmessig oppsummering:

- CAT og CRPD: ikke gjennomført i norsk lov. Etter Holship og Vergemålsdommen – noe om dette? Inn i menneskerettslov eller ikke, usikkert.
- Tolkningserklæringer til CRPD
- Hatefulle ytringer: Aktuelt både for CRPD og CERD.
- Bolig: Diskriminering av eldre. Personer med utviklingshemming i boligfellesskap.
- Arbeid: LDO tar opp dette med CERD og CRPD.
- Pay gap: LDO CERD.
- Diskriminering: også barn i lista.
- Diskriminering av funksjonshemmede: lite forskning. Mye velferd og levekår, men ikke med diskrimineringsperspektiv. BPA-ordning viktig. CRPD-rapporten til LDO: BPA og representasjon nye tema.
- Diskriminering kjønn og seksuell legning: samtykkebasert lovgivning (kommer i vold mot kvinner). Behov for rosa kompetanse i helsevesenet bl.a. Mange vanskelige spørsmål i praksis.
- Domestic violence: Definisjon av voldtekt. 20. mars justiskomiteen Stortinget – samtykkebasert. Representantforslag SV. Ligger an til at det går gjennom. 5. april i Stortinget.
- Trafficking: Handlingsplan mot menneskehandel – men er det nok penger? LDO tar dette som en oppfølging av anbefalinger fra CEDAW. Vitnebeskyttelse i forb. med trafficking: har stoppet opp og her må det gjøres noe.
- Persons with disabilities: For milde i anbefalingene her – man vet at det er ECT på nødrettslig grunnlag – anbefalinger som sier noe om dette allerede. Dokumentert at dette er gjort uten samtykke. Må også knyttes opp til erstatningsansvar når det er tvangsbruk. Det er definert som behandling. Også punkt 11 er for mild. Det skjer jo allerede det som skjer. Bør man gi en føring på innhold. CAT tar opp dette eksplisitt.
- Frihetsberøvelse: Isolasjon og 48-timersregelen og mentalt syke i fengsel. Frihetsberøvelse også relevant for barn. Disse punktene tas i SP.
- Kvinner i fengsel: dette ble tatt opp av CEDAW.
- Mentally ill in prison: SOM eget seminar på dette til høsten. Ullersmo verst. Kombinasjon av utlendinger og mentalt syke er et stigende problem. Større bruk av belteseng. Mange udiagnostiserte.

- Barn i fengsel: Advokatforeningen har noen undersøkelser. Men gamle tall. Men internering av barn i utlendingsfeltet er det nye viktige. Hvorfor skriver ikke NIM at man skal finne alternativer til detention? BO har tall på juvenile detention.
- Surveillance measures and privacy: Eggemoen. Amnesty: Handler om mer enn retten til privatliv – overvåkning, kildevern, ytringsfrihet. Er det noen som ser på det samlede trykket av de enkelte lovene? Mangler her i Norge. Ble tatt opp i forb. med skjulte tvangsmidler. Ikke bare privatlivets fred.
- Asylum seekers: NOAS: Savner temaet beskyttelse. Ikke mulig å søke asyl med mindre du har et Schengen-visum. Opphør: UNHCR: 1600 somaliere – opphør av flyktningstatus grunnet endringer. Presset flyktningkonvensjonen.
- Statsborgerskap, statsløse: Forholder seg ikke til konvensjonene. Barn: endringer i statsborgerloven, her må man ha et legalt grunnlag og da endrer situasjonen seg. Statsløse, dette følges ikke opp i noen sammenhenger.
- Religiøs tilhørighet: LDO etterlyser handlingsplan mot muslimhat.
- Sami rights: Plenumsdom i HR f.k. fredag. BO: samiske barn språkkrettigheter.
- Nasjonale minoriteter i litt bredere forstand. LDO: Rom og romani var opptatt av barnevern og skole – mulighet for å reise, tilrettelegging. Kan være en mulighet for å ta i CERD. Helsingforskomiteen prosjekt med ungdommer fra Rom/Romani.
- BO: En av de tingene som kommer til å komme i flere av komiteene er barnevern. Voldsom kritikk av det norske barnevernet. Foreldreperspektiv. Europarådet. Helgesen: redegjør for arbeid i Venezia-kommisjonen. Advokatforeningen: representerer foreldre i en del slike saker. Manglende kultursensitivitet i det norske barnevernet.

Opplysning fra LDO: CRPD-komiteen kommer antakelig til å ha presesjon i høst og lage List of Issues i sommer. LDO sender innspill til LOI i april.

Avsluttende kommentarer: LDO: Til en senere gang: bør vi ha en strategisk diskusjon om hva vi sammen skal løfte? Videre også: hva som går igjen i alle komiteene. Dette kan vi komme tilbake til i senere møter.

2. **Københavnklæringen**

Petter redegjør for prosessen frem mot utkastet som foreligger nå. Utkastet forhandles nå i ministerkomiteen, skal behandles på konferanse 11.-13. april. Det har vært noe kontrovers om deler av forslaget. ENNHRI advarer mot politisk press på domstolen.

NOAS spilte inn at det er ønskelig at det gjøres noe med paragrafen om asylsaker. NOAS melder at de er veldig bekymret i lys av den danske debatten som omhandler å begrense retten til asylsøkere.

3. Runde om pågående arbeid

Medlemmene av Rådgivende utvalg redegjorde for pågående arbeid og prosjekter av interesse.

LDO:

Tok opp spørsmålet om hvorvidt Norge bør fremme en kandidat for CRPD-komiteen. UD har meldt at de ikke har ressurser til dette nå. Dette er trolig for sent i denne omgang, men LDO kan lage et utkast til brev. Kritikken som løftes mot komiteen kan være en anledning til å spille inn en norsk kandidat, og videre også spille på at Norge må bidra til utviklingen av traktatorganene. Sivilsamfunnet har også sendt inn innspill og har en kandidat.

LDO melder for øvrig at de håper å få to nye stillinger.

Advokatforeningen:

Orienterte om sitt prosjekt med NIM: Fri rettshjelp i EMD-saker. Her gjennomgås saker som skal vurderes i lys av den norske rettshjelpsloven.

NOAS:

- En gjennomgang av afghanere i Norge sett i forhold til andre europeiske saker.
- Storskog-saken, tilgang til asyl.
- Prosjekt: barn som bor i asylmottak med foreldre med begrenset opphold. Rammes urimelig hardt.

Amnesty:

Jobber mye med å få endret voldtektsparagrafen. Videre: Statens pensjonsfond utland i Saudi-Arabia. Hvordan anvende de etiske retningslinjene.

Pasient- og brukerombudet i Buskerud:

- Nå skal det også inn eldre i ombudene. Når det legges inn i pasient- og brukerrettighetsloven blir det begrenset mandat, fordi eldre har et liv utover å være pasient- og bruker.
- Brukere på tvang: Kommunene rigger ikke tilbud til disse personene når det ikke er grunnlag for tvang lengre.

Barneombudet:

- Nytt barneombud i sommer – utlysningen er ute nå
- To nye rapporter: seksuelle krenkelser mot ungdom og om barn som er utsatt for vold og overgrep.

NIM:

Redegjør for åpent møte om SP-høringen torsdag 8. mars.

NIM årsmeldingslansering: 10. april fra 10.-13 på Sentralen i Oslo. Invitasjon kommer.

Direktør Petter Wille takker for møtet og gode og nyttige innspill.

Møteslutt 10:50